

सरस्वति नमस्तुभ्यं वरदे कामरूपिणि । विद्यारम्भं करिष्यामि सिद्धिर्भवतु मे सदा ॥

sarasvati namastubhyaṁ varade kāmārūpiṇi,
vidyārambhaṁ kariṣyāmi siddhirbhavatu me sadā

Salutation to you O Goddess Sarasvati, who is giver of boons, and who has a beautiful form! I begin my studies. Let there be success for me always.

Course Outline

अक्षराणि	Alphabets, Pronunciation & Writing
सन्धिः	Combination
संभाषणम्	Simple Conversations
सरलाः कथाः	Simple Stories Nouns
शब्दाः	Nouns
अव्ययानि	Indeclinables
क्रियापदं लकाराश्च	Verbs & Tenses
पुरुषः वचनं च	Person & Number
लघुवाक्यानि	Simple Sentences
शब्दः विभक्तिश्च	Nouns & Cases
उपसर्गाः	Prefixes
प्रत्ययाः	Suffixes
प्रयोगः	Voice
शास्त्राणि	Scriptures

Knowledge of संस्कृतम् (saṁskṛtam) is the key to the ancient religious and secular literature of India, as well as to the Indian system of medicine, mathematics, civil engineering, architecture, sculpture – in short, anything of value in traditional Indian branches of learning. For a student of Vedānta, the study of this classical language is a way to sharpen the mind and prepare it to delve into the scriptures and the expositions on them.

संस्कृतम् (saṁskṛtam) is derived from the past participle of the root कृ, to do, with the prefix सम्, well. The word thus means “that which is well done”. The uniqueness of the language is that it uses 2200 verbal roots (धातु), to generate an entire vocabulary of millions of words. The words are formed from these roots by the addition of prefixes and suffixes (affixes प्रत्यय) according to well-defined rules. संस्कृतम् is phonetically precise, that is, every sound is represented by a unique symbol. When two sounds come together in संस्कृतम्, they combine with one another according to well-defined set of rules called euphonic combination, or सन्धि rules.

संस्कृतम् is a phonetically precise language. Each sound is precisely defined in terms of the point where the sound is articulated, and the type of effort needed to pronounce the letter.

<http://www.arshavidyacentre.org/sanskrit101x.html>

Kumud Singhal : ksinghal@ieee.org

Segment 1.1

The Sanskrit Alphabet (in phonetic order, with pronunciation)

	स्वर Simple Vowals		व्यञ्जन Consonants (An अ (a) is added to each consonant to facilitate the pronunciation).						
	ह्रस्व Short	दीर्घ Long	Hard non-aspirate	Hard aspirate	Soft non-aspirate	Soft aspirate	Soft Nasals	Semi-vowels	Sibilants
Guttural कण्ठ्य kaṅṭhya	अ a but	आ ā calm	क ka skate	ख kha blockhead	ग ga gate	घ gha loghut	ङ ṅa sing		ह ha hum
Palatal तालव्य tālavya	इ i it	ई ī beat	च ca chunk	छ cha catch him	ज ja john	झ jha hedghehog	ञ ña bunch	य ya young	श śa show
Crebral मूर्धन्य mūrdhanya	ऋ ṛ rhythm	ॠ ṛī arrhythmia	ट ṭa true	ठ ṭha markethhall	ड ḍa drum	ढ ḍha godhead	ण ṇa under	र ra drama	ष ṣa bushel
Dental दन्त्य dantya	लृ - revelry		त ta top	थ tha anthill	द da dart	ध dha sandhill	न na numb	ल la luck	स sa so
Labial ओष्ठ्य oṣṭhya	उ u put	ऊ ū pool	प pa spin	फ pha loophole	ब ba bin	भ bha abhor	म ma much	व va while	

Compound Vowels (Diphthongs)	ए e play	ऐ ai high	ओ o toe	औ au loud				Special Characters	अं am anusvāra	अः aḥ visarga
------------------------------	----------------	-----------------	---------------	-----------------	--	--	--	--------------------	----------------------	---------------------

Vowel Signs

Vowels	Vowel Sign	Vowel with प्	Vowels	Vowel Sign	Vowel with प्
अ(a)		प(pa)	ऋ(ṛ)	ृ	पृ(pṛ)
आ(ā)	ा	पा(pā)	ऌ(ḷ)	ृ	पृ(pḷ)
इ(i)	ि	पि(pi)	ए(e)	े	पे(pe)
ई(ī)	ी	पी(pī)	ऐ(ai)	ै	पै(pai)
उ(u)	ु	पु(pu)	ओ(o)	ो	पो(po)
ऊ(ū)	ू	पू(pū)	औ(au)	ौ	पौ(pau)
ऋ(ṛ)	ृ	पृ(pṛ)	ANUSVARA VISARGA	ं, ः	पं(pam) पः(pah)

<p>प पा पि पी पु पू पृ पृ पृ पे पै पो पौ पं पः</p>	<p>pa pā pi pī pu pū pṛ pṛ pḷ pe pai po pau pam pah</p>
--	---

Consonants followed by Vowels

When a vowel follows a consonant, the consonant loses its stroke and the vowel is written in an abbreviated form.

<p>क् + अ = क k + a = ka</p>	<p>क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म य र ल व श ष स ह ka kha ga gha ña ca cha ja jha ña ṭa ṭha ḍa ḍha ṇa ta tha da dha na pa pha ba bha ma ya ra la va śa ṣa sa ha</p>
<p>क् + आ = का k + ā = kā</p>	<p>का खा गा घा डा चा छा जा झा ञा टा ठा डा ढा णा ता था दा धा ना पा फा बा भामा या रा ला वा शा षा सा हा kā khā gā ghā nā cā chā jā jhā ñā ṭā ṭhā ḍā ḍhā ṇā tā thā dā dhā nā pā phā bā bhā mā yā rā lā vā śā ṣā sā hā</p>
<p>क् + इ = कि k + i = ki</p>	<p>कि खि गि घि डि चि छि जि झि ञि टि ठि डि ढि णि ति थि दि धि नि पि फि बि भि मि यि रि लि वि शि षि सि हि ki khi gi ghi ñi ci chi ji jhi ñi ṭi ṭhi ḍi ḍhi ṇi ti thi di dhi ni pi phi bi bhi mi yi ri li vi śi ṣi si hi</p>
<p>क् + ई = की k + ī = kī</p>	<p>की खी गी घी ङी ची छी जी झी ञी टी ठी डी ढी णी ती थी दी धी नी पी फी बी भी मी यी री ली वी शी षी सी ही kī khī gī ghī ñī cī chī jī jhī ñī ṭī ṭhī ḍī ḍhī ṇī tī thī dī dhī nī pī phī bī bhī mī yī rī lī vī śī ṣī sī hī</p>
<p>क् + उ = कु k + u = ku</p>	<p>कु खु गु घु ङु चु छु जु झु ञु टु ठु डु ढु णु तु थु दु धु नु पु फु बु भु मु यु रु लु वु शु षु सु हु ku khu gu ghu ñu cu chu ju jhu ṣu ṭu ṭhu ḍu ḍhu ṇu tu thu du dhu nu pu phu bu bhu mu yu ru lu vu śu ṣu su hu</p>
<p>क् + ऊ = कू k + ū = kū</p>	<p>कू खू गू घू ङू चू छू जू झू ञू टू ठू डू ढू णू तू थू दू धू नू पू फू बू भू मू यू रू लू वू शू षू सू हू kū khū gū ghū ñū cū chū jū jhū ṇū ṭū ṭhū ḍū ḍhū ṇū tū thū dū dhū nū pū phū bū bhū mū yū rū lū vū śū ṣū sū hū</p>
<p>क् + ऋ = कृ k + ṛ = kṛ</p>	<p>कृ खृ गृ घृ ङृ चृ छृ जृ झृ ञृ टृ ठृ डृ ढृ णृ तृ थृ दृ धृ नृ पृ फृ बृ भृ मृ यू रृ लृ वृ शृ षृ सू हृ kṛ khṛ ḡṛ ghṛ ñṛ cṛ chṛ jṛ jhṛ ṇṛ ṭṛ ṭhṛ ḍṛ ḍhṛ ṇṛ tṛ thṛ dṛ dhṛ nṛ pṛ phṛ bṛ bhṛ mṛ yṛ ṛṛ lṛ vṛ śṛ ṣṛ sṛ hṛ</p>
<p>क् + ॠ = कृ k + ṝ = kṛ</p>	<p>कृ खृ गृ घृ ङृ चृ छृ जृ झृ ञृ टृ ठृ डृ ढृ णृ तृ थृ दृ धृ नृ पृ फृ बृ भृ मृ यू रृ वृ षृ शृ सू हृ kṛ khṛ ḡṛ ghṛ ñṛ cṛ chṛ jṛ jhṛ ṣṛ ṭṛ ṭhṛ ḍṛ ḍhṛ ṇṛ tṛ thṛ dṛ dhṛ nṛ pṛ phṛ bṛ bhṛ mṛ yṛ ṛṛ lṛ vṛ śṛ ṣṛ sṛ hṛ</p>
<p>क् + ए = के k + e = ke</p>	<p>के खे गे घे ङे चे छे जे ज्ञे ञे टे ठे डे ढे णे ते थे दे धे ने पे फे बे भे मे ये रे ले वे शे षे से हे ke khe ge ghe ñe ce che je jhe ñe ṭe ṭhe ḍe ḍhe ṇe te the de dhe ne pe phe be bhe me ye re le ve śe ṣe se he</p>
<p>क् + ऐ = कै</p>	<p>कै खै गै घै ङै चै छै जै ज्ञै ञै टै ठै डै ढै णै तै थै दै धै नै पै फै बै भै मे ये रे लै वै</p>

k + ai = kai	शै षै सै है kai khai gai ghai ñai cai chai jai jhai ñai ãai ðai ðhai ñai tai thai dai dhai nai pai phai bai bhai mai yai rai lai vai ãai şai sai hai
क् + ओ= को k + o = ko	को खो गो घो डो चो छो जो झो ञो टो ठो डो ढो णो तो थो दो धो नो पो फो बो भो मो यो रो वो षो शो सो हो ko kho go gho ño co cho jo jho ño to tho do dho ño to tho do dho no po pho bo bho mo yo ro vo şo şo so ho
क् + औ = कौ k + au = kau	कौ खौ गौ घौ डौ चौ छौ जौ झौ ञौ टौ ठौ डौ ढौ णौ तौ थौ दौ धौ नौ पौ फौ बौ भौ मौ यौ रौ वौ षौ शौ सौ हौ kau khau gau ghau ñau cau chau jau jhau ñau ãau ðau ðhau ñau tau thau dau dhau nau pau phau bau bhau mau yau rau vau şau şau sau hau
अनुस्वरः anusvarah	कं खं गं घं डं चं छं जं झं ञं टं ठं डं ढं णं तं थं दं धं नं पं फं बं भं मं यं रं लं वं षं शं सं हं kaṁ khaṁ gaṁ ghaṁ ñaṁ caṁ chaṁ jaṁ jhaṁ ñaṁ ãaṁ ðaṁ ðhaṁ ñaṁ taṁ thaṁ daṁ dhaṁ ñaṁ taṁ thaṁ daṁ dhaṁ ñaṁ paṁ phaṁ baṁ bhaṁ maṁ yaṁ raṁ laṁ vaṁ şaṁ şaṁ saṁ haṁ
विसर्गः visargah	कः खः गः घः डः चः छः जः झः ञः टः ठः डः ढः णः तः थः दः धः नः पः फः बः भः मः यः रः लः वः षः शः सः हः kaḥ khaḥ gaḥ ghaḥ ñaḥ caḥ chaḥ jaḥ jhaḥ ñaḥ ãaḥ ðaḥ ðhaḥ ñaḥ taḥ thaḥ daḥ dhaḥ ñaḥ paḥ phaḥ baḥ bhaḥ maḥ yaḥ raḥ laḥ vaḥ şaḥ şaḥ saḥ haḥ

क का कि की कु कू कृ कृ के कै को कौ	ka kā ki kī ku kū kṛ kṛ ke kai ko kau
च चा चि ची चु चू चृ चृ चे चै चो चौ	ca cā ci cī cu cū cṛ cṛ ce cai co cau
ट टा टि टी टु टू टृ टृ टे टै टो टौ	ṭa ṭā ṭi ṭī ṭu ṭū ṭṛ ṭṛ ṭe ṭai ṭo ṭau
त ता ति ती तु तू तृ तृ ते तै तो तौ	ta tā ti tī tu tū ṭṛ ṭṛ te tai to tau
प पा पि पी पु पू पृ पृ पे पै पो पौ	pa pā pi pī pu pū pṛ pṛ pe pai po pau
य या यि यी यु यू यृ यृ ये यै यो यौ	ya yā yi yī yu yū yṛ yṛ ye yai yo yau
र रा रि री रु रू रृ रृ रे रै रो रौ	ra rā ri rī ru rū rṛ rṛ re rai ro rau
ल ला लि ली लु लू लृ लृ ले लै लो लौ	la lā li lī lu lū lṛ lṛ le lai lo lau
व वा वि वी वु वू वृ वृ वे वै वो वौ	va vā vi vī vu vū vṛ vṛ ve vai vo vau
ष षा षि षी षु षू षृ षृ षे षै षो षौ	ṣa ṣā ṣi ṣī ṣu ṣū ṣṛ ṣṛ ṣe ṣai ṣo ṣau
श शा शि शी शु शू शृ शृ शे शै शो शौ	śa śā śi śī śu śū śṛ śṛ śe śai śo śau
स सा सि सी सु सू सृ सृ से सै सो सौ	sa sā si sī su sū sṛ sṛ se sai so sau
कं कां किं कीं कुं कूं कृं कृं कैं कैं कौं कौं कं कः	kaṁ kām kiṁ kīm kuṁ kūṁ kṛṁ kṛṁ kēṁ kēṁ kōṁ kōṁ kaṁ kaṁ
कः काः किः कीः कुः कूः कृः कृः केः कैः कोः कौः	kaḥ kāḥ kiḥ kīḥ kuḥ kūḥ kṛḥ kṛḥ keḥ kaiḥ koḥ kauḥ

Writing Vowels

अ अ अ अ अ अ अ अ अ

आ आ आ आ आ आ आ

इ इ इ इ इ इ इ इ इ इ इ

ई ई ई ई ई ई ई ई ई ई ई

उ उ उ उ उ उ उ उ उ उ उ

ऊ ऊ ऊ ऊ ऊ ऊ ऊ ऊ ऊ ऊ

ऋ ऋ ऋ ऋ ऋ ऋ ऋ ऋ ऋ

ऋ ऋ ऋ ऋ ऋ ऋ ऋ ऋ

ए ए ए ए ए ए ए ए ए ए

ऐ ऐ ऐ ऐ ऐ ऐ ऐ ऐ ऐ ऐ

ओ ओ ओ ओ ओ ओ ओ

औ औ औ औ औ औ औ

अं अं अं अं अं अं अं अं

अः अः अः अः अः अः अः

Writing Consonants

<p>क ख ग घ ङ</p> <p>क ख ग घ ङ</p> <p>क ख ग घ ङ</p>	<p>ka kha ga gha ṅa</p>
<p>च छ ज झ ञ</p> <p>च छ ज झ ञ</p> <p>च छ ज झ ञ</p>	<p>ca cha ja jha ṅa</p>
<p>ट ठ ड ढ ण</p>	<p>ṭa ṭha ḍa ḍha ṇa</p>

ट ठ ड ढ ण

ट ठ ड ढ ण

प फ ब भ म

प फ ब भ म

प फ ब भ म

प फ ब भ म

pa pha ba bha ma

ya ra la va

य र ल व

य र ल व

य र ल व

ṣa śa sa ha

ष श स ह

ष श स ह

ष श स ह

ष श स ह

Excercises

1. Join the following group of letters and write the transliteration:

क् + अ = क k + a = ka	म् + अ =	ब् + अ =	ट् + अ =	ड् + अ =	ष् + अ =
भ् + आ =	ब् + आ =	ण् + आ =	ज् + आ =	ख् + आ =	ध् + आ =
थ् + इ =	व् + इ =	स् + इ =	ग् + इ =	ट् + इ =	न् + इ =
ठ् + ई =	ड् + ई =	ढ् + ई =	त् + ई =	क् + इ =	ह् + ई =
र् + उ = रु r + u = ru	ल् + उ =	त् + उ =	झ् + ऊ	ज् + उ	च् + उ =
र् + ऊ = रू r + ū = rū	ञ् + ऊ =	श् + ऊ =	ण् + ऊ =	न् + ऊ =	ग + ऊ =
ब् + ऋ =	म् + ऋ =	न् + ऋ =	ण् + ऋ =	क् + ऋ =	व् + ऋ =
प् + ए =	ल् + ए =	ट् + ए =	ठ् + ए =	स् + ए =	श् + ए =
ञ् + ऐ =	ण् + ऐ =	ह् + ऐ =	र् + ऐ =	न् + ऐ =	म् + ऐ =
थ् + ओ =	ट् + ओ =	ध् + ओ =	घ् + ओ =	भ् + ओ =	म् + ओ =
फ् + औ =	च् + औ =	छ् + औ =	झ् + औ =	र् + औ =	श् + औ =
झ् + ई =	श् + ऊ =	ष् + ओ =	घ् + औ =	ण् + ऊ =	म् + आ =
ढ् + इ =	ख् + ओ =	ग् + ऐ =	त् + ए =	ण् + ओ =	न् + ऊ =
छ् + ए =	ट् + ऋ =	म् + ऋ =	क् + ऋ =	ह् + ओ =	ल् + ओ =
ड् + ए =	ठ् + ओ =	स् + ऐ =	घ् + ई =	झ् + इ =	ल् + ओ =
ढ् + ए =	क् + ए =	फ् + ई =	भ् + ओ =	ह् + ऐ =	ल् + अ =

2. Write the following in Sanskrit letters:

ka = क	ma =	bā =	si =	vu =
vā =	gū =	bhu =	thi =	śa =
te =	e =	mṛ =	ai =	ṣī =
no =	ā =	rī =	u =	o =
kau =	ū =	au =	phī =	dai =
gau =	ḍā =	pu =	ḍa =	chū =
gṛ =	dhau =	ño =	kṛ =	ṇi =
ṭhū =	go =	ṭū =	ñe =	dhū =
jī =	ṇi =	cu =	ṣu =	ī =

3. Join the following group of letters:

र् + आ + म् + अ	राम	Lord Rāma	r + ā + m + a = rāma
न् + अ + र् + अ		man	
ज् + अ + न् + अ		man	
ग् + अ + ज् + अ		elephant	
ख् + अ + ग् + अ		rabbit	
क् + अ + र् + अ		hand	
ब् + आ + ल् + अ		boy	
ब् + आ + ल् + अ + क् + अ		boy	
व् + आ + न् + अ + र् + अ		monkey	
ए + र् + आ + व् + अ + त् + अ		Indra's elephant	
द् + आ + स् + अ		servant	
प् + आ + द् + अ		foot	
क् + आ + क् + अ		crow	
अ + ज् + अ		male goat	
च् + अ + र् + अ + ण् + अ		foot	
क् + आ + म् + अ		desire	
घ् + अ + ट् + अ		jar	
क् + ए + श् + अ + व् + अ		Lord Kṛṣṇa	
आ + क् + आ + श् + अ		sky	
आ + च् + आ + र् + अ		conduct	
आ + ग् + अ + म् + अ		arrival	
आ + ह् + आ + र् + अ		food	
क् + अ + प् + ओ + त् + अ		pigeon	
श् + इ + व् + अ		Lord śiva	
व् + ई + र् + अ		brave	
द् + ई + प् + अ + क् + अ		lamp	
च् + अ + ट् + अ + क् + अ		sparrow	
ज् + अ + न् + अ + क् + अ		father	
न् + अ + म् + अ		salutations	
द् + ऊ + त् + अ		messenger	
द् + इ + व् + अ + स् + अ		day	
द् + ए + व् + अ		god	
र् + ओ + ग् + अ		disease	
ल् + ओ + क् + अ		world	
भ् + ओ + ग् + अ		enjoyment	
र् + आ + म् + आ + य् + अ + ण् + अ		Rāmāyaṇa	

